

NYIREGYHÁZA.

SZABOLCSMEGYE ÉS NYIREGYHÁZA VÁROS ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ
VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnapon.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre . . . 5 ft. | Negyed évre . . . 1 ft 25 kr.
Fél évre . . . 2 „ 50 kr | Egyes szám . . . „ 6 „

Előfizetési pénzek s minden közlemény: n-kállói-utca
1040. szám alatt — a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Név, vagy bérmentetlenül küldött kéziratok nem vétetnek
figyelembe.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díj:

Három hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5, több-
szorinál 4 kr.

Nagy terjedelmű s többször hirdetendő alkú szerint is a
legutányosabban felvételnek.

Bélyegdíj minden beiktatásért külön 30 kr.

Nyiltéri közlemények minden három hasábos petit sorá-
ért 20 kr. díj vétetik.

Egy tekintet a takarékpénztárak szin- falai közé.

Nálunk magyaroknál a mostaninál mérsékeltbb kamatlábra nincs, nem lehet kilátás addig, míg a takarékpénztárak nem reformáltak; mire nézve ők maguk, a takarékpénztárak tehetnék meg az első lépést azért, hogy a betétek bizonyos maximumát állapítsák meg, és egyszersmind a betevőknek kisebb kamatot adnának. Ekkor a betevők kényszerítve lennének arra, hogy kész nagytőkéiket azonnal kivigyék és azokat valódí elzéljakra, iparvállalatokba, mezőgazdasági befektetésekre, kereskedelemre sat. fordítsák.

Ami pedig a takarékpénztáraknál hagyható, kisebb betétekre illeti, tulajdonosaik csakhamar belátják, hogy e kis összegek úgy sem bírnak termelő erővel és szívesen belenyugodnának azok kisebb mérvű kamatoztatásába.

A kamatláb leszállítása igen természetesen, úgy az czentul betevő, mint a már bentlevő betétekre egyaránt kiterjeszhetnék, mert csakis ezáltal következnék be az, hogy a nagy tőkék elvonatnának a takarékpénztárak köréből, és éltető erejükkel másutt, a termelési helyeken nyernének közvetlen egyenes alkalmaztatást.

A mostani állapot, gazdasági tétlenséget és pangást idéz elő, ami a takarékpénztári intézmény valódí, nemes céljával homlokegyenes ellentétben áll.

Ha e visszasság megszűnik takarékpénztáraink beligazgatásában és kezelésében egyéb üdvös következményeken kívül, még az is következhetik, sőt be is fog következni, hogy az állam saját költségeit elinté csak részben, benn az országban fogja elhelyezni, mert a takarékpénztáraktól első tőkékét életjáradékért örömszt odaköltsézőznék.

Franciaország minden költségeit így kapja és ez legbiztosabb támasza hitelnek és fenállásának; amennyiben az állampolgárok mindig csekélyebb kamattal beérnek, mint a külföldi tőkepenzesek, és mert az állampolgárok komolyabban és inkább szívóknak viselik az állam és béke fenállását, mint annak hitelezői.

Ki fogja-e a törvényhozás terjeszteni figyelmét a takarékpénztárak reformjára? Nem tudjuk. Ha azonban csakugyan nem tenné ezt hamarjában, amire alig van kilátás, maguknak a takarékpénztáraknak áll kötelességében, hogy a mostani természet-

ellenes állapotban, ha nem gyökeresen is, de mindenáron segítsenek, s a kamatláb leszállítását léptessék életbe; különben maholnap válság állhat be beléletekben.

E válságot leginkább előidézhetik maguk a betevők, akik habár a nagy kamatot szeretik is felvenni, de nem jó szemmel nézik az egyes takarékpénztáraknak ezekre rugó perreit, melyekkel az intézet adóssait naponkint keserítik.

A takarékpénztáraknak adóssáikat nem egymásután perelgetni, zaklatni, hanem olesó törlesztési, újabb kölcsönökkel ellátni kellene, mert megtörténik, hogy a kisbirtokosok bepereltetésük esetében a takarékpénztárak tőkékük nagy része is veszélyeztetve, az adós existenciája pedig egyenesen megtámadva van. Mit nyer ily eseteknél a takarékpénztár? Anyagi veszteséget egyrésztől és bizalmatlanságot a betevők részéről, és a kölcsönvevők számának naponkinti apadását.

Gondolják meg a takarékpénztárak e körülményeket komolyan s hozzák be a szükséges reformokat még idejében.

(yy.)

Alakítsunk, a hol csak lehet, polgári olvasó-köröket.

Az értelemfejlődés erő és hatalom, mely előnyben részesíti birtokosát kellő viszonyok között, a csak kevés szellemi erővel párosult anyagi erő tulajdonosaival szemközt!

Ezért mondta a világ a legközelebbi francia-német háború után, hogy a francziákat nem Moltke verte meg hanem a porosziskolamesterek.

Hogy az általános és teljes felvilágosodás — melynek áldásait senki, ki az emberiség érdekeit teljes lelkéből szívén hordozza, ha csak magát szellemi erejénél fogva ki tudta szabaddítani a szűkkeblű arisztokrácia és hycaréhia eszmekör világából nem tagadhajta — mi esodás hatással urálja valamely nemzet erkölcsi, s anyagi nagyságát, csak az tudja ezt igazán, a ki mivelten, és mivel nép között a hol a felvilágosodás már egyetemes közkinésé vált, járván, beható figyelemmel mérlegi e tekintetben a két nép közötti különbséget.

Tekintetek a szabad Amerikára, a hol a rendőrség távolról sem rakván békát a szabad gondolkodás roptere, az egyetemes felvilágosodás hatására naponta nevelkedő mérvben jelenkezik, és bámulják a esodát, hogy emelkednek mintegy varázs útjára virágzó gyarmatok, gazdag és fényes világ-városok, mind meg anyai paradicsom az ós vadon pusztaságain, hol azős erőkben az előt néhány évvel bölények és óriás kigyók, farkasok tanyáztak és bűzhödt moosárok kigözölgése mérgecsit a levegőt, míg Oroszországban, az európai kultúra a legsötétebb országában még az anyagi

és pedig mint állam-hatalom is mily nyomorúságosan gyenge lábón áll, mutatja a legközelebbi keleti kérdés első felvonása!

Valamint a szabadságnak olyan természetű van, hogy minél többen bírják, annál erősebb és annál áldás dusabb, úgy van a dolog a felvilágosodással is.

De kérdem, az egyetemes felvilágosodás mi mozdíthatja elő inkább mint a polgároknak egymással való szellemi érintkezése, és ez érintkezést, az eszme eserét miközvetítheti nagyobb mérvben, mint az úgy nevezett polgári olvasó körök?

Hogy a polgári olvasó-körök, a hová minden becsületes ember beléphet műveltségre tekintet nélkül, ha ugyan előbb önként aláveti magát a kör alapszabályainak, mi nagy jelentőséggel bírnak az egyetemes felvilágosodásra nézve, mutatja azon mozgalom is, a mely a társadalmi tércu legközelebb ez irányban megindult.

Igen uraim, a közvélemény immár felkarolni látszik a polgári olvasó-körök keletkezésének alapszemjéjét, és nekünk, kik demokratáknak szeretjük magunkat tekinteni, nem szabad kitérnünk a közvélemény ez irányú áramlata elől a nélkül, hogy az emberiség szent érdekeit meg ne sértenénk, ha meghazudolni nem akarjuk magunkat.

Azért, ne rettenjünk vissza a kezdet nehezségeitől, alakítsunk ott a hol csak lehet, polgári olvasó-köröket!

K. J.

Nyiregyháza város képviseleti gyűlés- terméből.

A nyiregyházi képviseletnek f. hó 1-én tartott közgyűlésén következő ügyekben hoztattak határozatok:

ad 62'5 876 sz. Szabolcs megye azon hatósági szabály rendelte ellen, melyben a jegyzői nyugdíjalapra minden adóforint után 1/4-ed krt vetett ki, s azt Nyiregyháza városára is alkalmazni kívánja. — mintán a város saját jegyzőt illő fizetéssel látja el, tehát nem sorozható a kis és nagy községek sorába, kik saját jegyzőiket oly csekély fizetéssel látják el, ezen megye hatósági szabály rendelt ellen mint helyes alapot nélkülözö intézkedés ellen, a szükséges jogorvoslat megtételére, a képviselet egy 5 tagú küldöttséget választott polgármester elnöksége alatt. — Rízdorfer János el. Sárý Pál főjegyző, lettek megválasztva ezen küldöttség tagjainul.

114 877 sz. Kovács Lajos rendőr hadnagy a hivatali szolgálata használhatatlanná lett lova helyett egy új jó lonak beszerezhető céljából 200 frtot kér fizetéséből kiutalványoztatni, oly módon: hogy ezen összeg a neki járó fizetésből évenyenként 25 frtjával vonassék le. A jogúgyi szakosztálynak véleményes javaslat tétel végett kiadottat.

ad 5157/876 sz. Ziger Ede malom ügyében a földmívelés ipar s kereskedelmi minisztérium 20592 számú leiratot a polgármester elterjeszté, melyben nevezettek a gözmalmi örlelhetés — a város felfolyamodása ellenére engedélyeztetik, „magán jogi“ című követel-

sével pedig a várost a törvény rendes útjára utasítja. — Ez iratok, melyek tanács által a város érdekei szempontjából beterjesztettek, véleményes javaslat tétel végett a jogügyi szakosztálynak kiadtnak határozatott. Polgármester pedig megbízott; hogy a Ziger Ede által felállított gőzmalomban mikénti örökléteket ellen őriztse, s arról a jogügyi szakosztálynak jelentést tegyen s vele az ügyet tárgyalassa, s véleményes javaslatát a jövő képviselői ülés elé terjessze be.

542/877 Szellák János s társai kérelme melyben a Ziger Ede gőzmalma által, a nekik — mint malom bérlőknek okozott jogsérelem miatt panaszt emelnek, s a bérletet megszüntetni, és biztosításukat visszaadni kérik. — Véleményes javaslat tétel végett a jogügyi szakosztálynak kiadtnak határozatott.

570/877 sz. Adolf Edúrd kérelme, melyben a szőlőmalom bérletéről f. évi február végéig lemond a város által átvételni kéri. Véleményes javaslat tétel végett a jogügyi szakosztálynak kiadtnak határozatott.

225/877 sz. Rutkay Mihály s társai városi adóvégrehajtók kérelme. — melyben megszabott fizetéseiket javítani, évenyedőnként pedig előlegesen utalványoztatni kérik, polgármester pártolólág beterjesztvén; határozatott: megállapított 5—5száz forint évi fizetésük f. évi április 1-től évenyedőnkénti kifizetése — a város pénztárából — folyóvá tételük, ugy azonban, hogy az a végrehajtási költségekből be folyt összegből teljesítsék a városi házi pénztár megterhelhetése nélkül. A fizetési javítást illető része kérelmőknek. — megtagadattott.

791/877 sz. Nyiregyháza város házalbíró polgárai az 1875 és 1876-ik évekre, — az 1875-évi XIII-ik t. ez. ellenére. — tulajdonosan rovatán meg hálosztály adóval, ezen törvénytelen eljárás ellen a város által a m. pénzügyi minisztériumhoz kérvény intéztetvén. — hol a kérelem alaposnak találván, a törvény ellenesen kivetett adónak az ez évi adóból leírása, elrendeltetett. Minthogy azonban a t. adófelügyelőség — munkálválti terhelhetése miatt — a leírásokat nem teljesítheti; határozatott: Hogy ezen törvényellenesen kivetett adók a polgárságról mielőbb leirattathassanak a város egy alkalmas naplójias felvételét határozván a polgármester meghozatott, hogy az adófelügyelőséggel magát érintkezésbe tévén ezen jogtalanul kivetett adók leírását, haladéktalanul fogantatba vesse.

734/877 sz. A debreczeni catarsteri igazgatóságunk 188/877 számú iratát, — melyben a várost illető catarsteri munkálatok felül vizsgálatoánál felmerült hibák kiigazítása vá-

gett, egy díjnyokot kér Debreczenbe küldeni Határozatott, azon egyének közül, kik a város catarsteri munkálatait készítették a catarsteri biztos meghallgatásával egy díjnyok felveendő s Debreczenbe beküldendő a hibás munkálatok kijavítása végett.

ad 6035/877 A nyiregyházi ág. ev. egyháztanács előterjesztése a N. kálloli reáliskola ide áthelyezése, s az itteni algymnáziummal egyesítésé és az ekként egyesített tanodák felgymnáziummá emelését ohajvta hajlandó a megállapítandó feltételek szerint a helybeli gymnázium kizárólagos felekezeti tulajdon jogáról. — minthogy pedig a városnak mint alapítónak s szerződő félnek, az ügyhöz hozzá szólni joga van, emélfogva, az egyháztanács e tárgyban a város beleegyezését, pártolását és közbenjárását kéri ki a nemes cél elérése céljából; határozatott.

A város részéről ezen ügyös eszme a legmelegebben pártolotván, egy küldöttség választott a város részéről, kik az egyháztanácsal egyetértve mindazon okokat, — melyek a real-tanoda ide áttelepítését, a gymnáziummal egyetértése után itten egy felgymnázium alapítását legelőszérűbben kívinni lehetne, — elősorolva, a képviselőházhoz egy javaslatot terjesztettek fel. A küldöttség tagjaivá a t. polgármester ur elnöklete alatt id. Krudy Gyula, Rizsdorfer János, Hoffman Adolf, Kovács Gerő, Bodnár István, Kovács János és Lukács Ödön képviselői tagok lettek megválasztva.

660/877 sz. Az ag. ev. egyház kérelme, melyben a város által még a múlt évben, oskola építési helyül adományozott, ugynevezett „mandán“ lévő 1200 □ öl földet — míg a célba vett oskola felépítették — a város hagyja meg az egyház használatába. Ezen 1200 □ öl föld azon kikötéssel hagyatik meg az egyház egyház használatába; hogy annak jövedelmére az építendő oskola alapjára fordíttassék s 3 év alatt az egyház az oskolát köteles felépíteni, ellenesetben a város az említett földet vissza veszi.

219/877 sz. Kriston Amália fej. Orosz Ferenczné kérelme, melyben a vendég utcai 128 sz. házának, — mely az utca szabályozás folytán, megosonkítása alá esik, kisajátítását a 2514/871 sz. képviselői határozat alapján, kérelmezi, vagy pedig a takarékpénztárnak, mint hitelezőjével kéri ezen ügyet clegyenlíteni. — Az e tárgyra vonatkozó iratokkal együtt az építészeti és pénzügyi szakosztályoknak, véleményes javaslat tétel végett kiadtnak határozatott.

792/817 sz. Az 1876 XIV-ik t. ez. értelmében alakítandó egészségügyi bizottmány alakítására, a polgármester által felhivatva a

t. képviselőt, az idézett törvényhez képest a bizottmány tagjainul megválasztatnak; Meskó Pál városi főorvos, Takács Alajos v. alorvos, Karner Márton v. állatorvos, Simon Endre r. eat. esherest plébános, Tarbaky József ev. lelkesz. Fekete István g. e. lelkesz. Lukács Ödön ref. lelkesz. Dr. Baruch Mór, Dr. Frajler Soma, Dr. Gambau Leó, Dr. Sziklássy Mihály, Sexty Gyula ügyvéd, Sütő József ügyvéd, Nikelszky Lajos v. tanácsnok, Kralovszky Gyula főkapitány, Kerekéty Miklós, Sáros Pál fő és Czupra Endre aljegyző. Megbízotván a város polgármestere, hogy a bizottmányt az idézett törvény értelmében, teendő teljesítésére serkentse.

Figyelő.

Mi ujság itthon.

Az anyagi gondok lévén a szellemi erő és munka képesség megülő betűi, ne-hogy a lapot illető anyagi gondok bénító hatással legyenek szellemi foglalkozásunkra, de meg azon okból is: hogy a lap fenállása — s a nyomtatandó példányok mennyisége iránt is tájékozhatssuk magunkat, — tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt közönséget: sziveskedjenek az előfizetési díjjakat mielőbb beküldeni kiadói-hivatalunkhoz. — Alkalmat veszünk magunknak egyuttal felhívni barátainkat és ösmerőseinket, sziveskedjenek bennünket, e nehéz, de ugy megyünk, mint városunk közügyeinek érdekében szükséges vállalatunkban, az anyagi téren pedig becses dolgozataikkal támogatni, hogy nehéz feladatunknak ugy felelhessünk meg: miszerint lapunk nélkülözhetetlen kellékké váljék minden polgár házában. Teljes tisztelettel a „Nyiregyháza“ szerkesztő-sége és kiadó hivatala.

Lapunkat, a néptanító urak számára fél áron adjuk, a mit is ezennel, ismételve becses figyelmezőbe ajánlunk.

(M) A lapunk mult számában megjelent „Egy korszerű eszme“ című cikkünknek, kivánt eredménye ígérkezik lenni, amennyiben az abba kifejtett eszme alapján tűz elleni kölesönös biztosítás létesítése tárgyában erőlyes mozgalom indult meg polgáraink között

Emlékezősek Mariskára.

1.

Sárgul, hull a lomb ....

Sárgul, hull a lomb, beköszönt az ős...
A természetnek haldoxlása ez...
Halvány fény süt a fellegrészen át...
A hulló virág halkan lengedez...
Tarlott lombokon nincs dalos madár...
Lejátssz éltét a vidor lepe;
A tündérlábat szivárvány kihalt...
S letúnt a szellő játszi élete...

Sötét, ködös nap ül a táj felett:
A természetnek gyötörő kínjakint...
Nehéz, és fojtó pára száll alá...
Melyben haldoxlik, mi még élt imint! —
Megszállja, nyoma még a felket is...
Borongóssá tesz szívet és kedélyt...
Megöl, örömet, üdvét — porba szór...
Éjt borítván rá, — sötét siri éjt!

Mért is élne, óh! mért is a tavasz?!
Hogyha nem vagy már lelkeim üdve: te —
Ki órák hosszában elbeszélgetél!
Egy-egy virággal, ha az ős jöve...
Ismert minden lomb, mindenik virág —
Mosolygok, hogyha jó kedved vala...
S busan húzták be kelyhök szirmait...
Ha könnyben uszott szemed csillaga. —

Virágos kerted pusztá, zajtalan,
Mint mező, melyn a vihar szálla át...
Mint temető az éjféli csendjében...
Mely nekem kün, oly édes nyugtot ad...
Az ákác, melynek lombja árnyana...
El-el merengtel némán, csendesen:
Sárgult lombjával földig meghajolt...
Mintha gyászolna: kihalt mindenem! —

A rózsalugos lombtalan, kopár...
Ki őt szeretted: messze elmenél!...
Egy volt éltetek... együtt nyilatok...
Együtt vitt el a hervadás, a tél...
Te egy kevéssel előbb hervadt...
S az fájt neki, hogy jégkőbled felé...
Nem nyilhatott csak egy virága sem...
S ugy fájt szíve, hogy megszakadt belé!

A dus virágú lilium család...
S a bájos szegfű — csak emlékekben él!
Egy bus sohajjú vált át éltetik...
Az fájt nekik, hogy szótlanul menél...
A dus viola, mályva, délke:
Eklötözének mind, mind... földre már —
De küzd még a hű: égő szerelem...
Öndétével — félig halva bár... —

Oh csak a repkény nem hisz semminek,
Remény között él, hogy még visszajössz...
Nem mehet az el végkép s messzire...
Kit hozzájok oly szép emlékek kötöz...
S naponkint kuszik feljebb — ágával:
Hogy megláthasson új hazádban is...
— Oh minő boldog lehet az, ki még
Reményben élhet s a reménybe! hisz!

Sárgul minden lomb... elmult a tavasz...
Mely kis kertedben oly szépen virult...
Mit it szeretted, mi gyönyört adott:
Utánad hajh! már mind, mind sirba hullt!

És pusztá lett most, pusztá már a kert...
Mint szívem, melyet sírod tönkre tett...
Oh lesz-e idő, mely egy új tavaszt
Költson még e két pusztaság felett?!

Oh e kert, e szív pusztá lesz — tudom!...
Soha többé itt virág nem terem...
Ki legszebb voltál, bennök élve — itt:
Elhagytál minket: éltem, mindenem!
S kint aluszol már, temetőbe rég...
Virágtalan kis sírod mélyében!...
A kihalt tavasz, kihalt szív felett
Fájón borongva, esedescen pihen! —

Oh jó anyaföld szép virágai!...
Tavasz szerelme lengjen rajtokat!
Hervadástoknak álma szép legyen!
„Ha elmultatok, ha meghaltatok“...
Enyhe föld legyen nyugóhelyetek!...
Verőfény költson új éltre fel!...
Oh ha felkeltek!... ugy-e gondotok
Az ó kis sírját nem felejté el?!... —

Nem felejté el!... S ha jó a tavasz...
Ott fogtok ugy-ó sírját nyillani?
Borusan, fájón!... hisz különben is
Egész tavaszok kén rá szállani!...
Menjetek el... és nyilatok ki ott!...
Mégérdemel-e enyit föletek...
Virágot legyen fent a sírorom,
Melyben álmodik szép testvéretek! *)

Mikola László.

*) Ezen költemény még a mult év őszen beküldetett költő barátunk által a „Szabolemeszgi közöny“nek; minthogy azonban a nevezett lap nem közzéte, most azt nekünk küldte be a költő, s bár a költemény alkalmi volt, de mert becses örök, közöljük.

Szerk.

s úgy látjuk, hogy egy közgyűlés egybe hívása van tervezetbe, melyen a társulás céljából a próba aláírások is megfognak kezdeni. Mi egész nyugodt lelkiismerettel ismételtén ajánljuk ezen üdvös eszmét polgártársaink figyelmébe.

(V) **A törvény védelme alatt.** A nagy kállói országos vásárba vagyunk. Eppen kényünk s kedvünkre szídjuk a kormányt és ország gyűlést a miért annyi mindenféle törvényeket alkottak, miszerint, maholnap még arról is lesz törvényünk, hogy a rablók miként kötelesek eljárni, ha meg akarnak, rabolni vagyonunktól. „Hiszen már ilyen is van!” Kiált fel akadékos barátunk. De minő lárna minő zűr zavar az oda lent a szállók lábánál? Hajrá! Utánna! Meg kell fogni! Agyon kell verni! — hangzik minden oldalról. A nép pedig dorongokkal, sátor fálkkal és más füstélyokkal fellegyerkezve, rohan zavarog is kiabál szüntelen míg végre haljuk a csilapított szót: Meg van István meg fogtam! Ekkor látjuk, hogy . . . . Ghyezy Kálmán vadászati törvényének védelme alatt, meg támada és merőben össze vissza bonyolította az egész országos vásárt egy . . . . . nyul.

(K) **Egy kis cigány fogás.** A napokban beállt egy jól öltözködött cigány asszony a nyiregyházi egy nevezett „Manda” tanján lakó egyik kint lakó gazdához, meg látva, hogy a gazdasszonynak fáj a keze, mindjárt fel ajánlotta magát annak meggyógyítására, a mit a gazdasszony örömmel elfogad. Ekkor kivesszen a cigány asszony a kebeléből egy tojást, oda adja a gazdasszonynak, hogy törje azt össze fájós kezével, ez szót fogad és íl csodáit csudálja! az eltört tojásból egy öreg emberhez hasonló kis alak bukik ki. Erre aztán a cigány nő roppant nagy képet vág s rákérzi, hogy milyen szerencsés ez a ház hogy ő ide jött, hogy ennél a háznál pénz van elásva, s tudja az ég mi minden felét meg, a háziak pedig az egész előadást áhitattal halgatják, végre pedig azt monlja a cigány nő hogy ez az öreg emberhez hasonló kis alak a ki neki megőszolta, hogy ennél a háznál kincs van el ásva most éhes, pálinkát kenyeret és két sült tyukot kíván, s csak azután fog tősbet is beszélni. Minden elő lett teremtvé. Ekkor aztán meg kezdődött a kincs keresés, a cigány nő az egyik szegletében a láznak nagy gödröt ásott és . . . . . Nagy az isten akarata, a kiásott gödréből egy nagy esomó ezüst hasznost vett ki a cigány asszony — ezekből kiválasztott 3 dbot azt oda adta a gazdának, hogy az mutassa meg valami okos embernek ha jó-e. A gazda el is ment a hu szasokkal egy koresmároshoz, a koresmáros pedig azt mondta a gazdának, hogy azok mind igen jó Mária Terézia idejéből hasznosok, sőt be is akarta váltani, de a cigány nő a gazdára ráparaszolt, hogy azokat vissza vigye. Ezután a cigány asszony azt mondta a gazdának és gazdasszonynak, hogy kerítsenek össze mentül több pénzt, mert az öreg ember a ki az eltört tojásból kijött ezerszeresen adja vissza, ahány frotot leteznek oda hol a kincs van, annyiszor frotot fog az másnap magához hívni s az mind az övék leend. Erre a gazda össze járta a közel fekvő tanyákat a várost és ahol csak adott neki mindenütt kölcsönözött pénzt kapott is 50 frotot a mostoha fiától magának is volt valami, felesége pedig kit csak most nem régen vett el a neki még özvegy asszony korába kölcsön adott 40 frjót vissza követelte férjétől, hogy ő is részesülhessék a találandó kincsbe. Így aztán nagy nehezen össze kerítették vagy 94 fr. s csak a mostani pénzüsk világ az oka, hogy nem 9 százat s azt át is adták a cigány nőnek, ki azokat a gazda és gazdasszony szemé láttára, nagy komédiázás között esepesbe s más szükséges szerekbe betakarítgatva letette az ásott gödröbe, a találandó kincs össze hívására? A letétek alkalmával azonban a cigány nő hanyat vágta magát, ordít, hogy ő neki vége, mert ugymond meg akarta próbálni a pénzt vissza venni, de a kincset őrző szellem ugy meg vágta, hogy majd meg halt bele — a gazda felségtette a földről a tettető cigány nőt, ki a letett pénzt azon alkalommal vette vissza s rejtette kebelébe, a midőn fölühöz vágta magát. — azért ha életök kedves mondá a cigány nő holnap reggeli 8 óráig hozzá ne merjenek a pénzhez nyulni, bent háljanak a szobában kisse merjenek jönni onnan addig míg én holnap reggel elnem jövök. Ezután a gazda maga kikísérté a cigány asszonyt és a 94 frotot az udvarából, hogy a kutyák

meg ne harapják s várják mostanáig is, ha ugyan meg nem unták már a várakozást, s most se kincs se 94 ft. a cigány nő, alkalmasint már a harmadik megyébe jár. — E cigány nőre felhívjuk a nagy közönség s a rendőrség figyelmét egyiránt. Fő ismertető jele, hogy az egyik szeme szürke ezüst színű.

* * * **Szentmarjai György**, ki megyénkben igen széles körben volt ismeretes, és ahol tekintélyes rokoniak is számosan vannak, mint örömmel győződünk meg az előtünk felmutatott törvényszéki végzésből, az emberölés tényálladékának hiányából teljesen fölmentetett a debreceni kir. ügyészség vád alá helyezési indítványának mellőzésével, az ellene folyamatban levő fenyítő eljárás teljesen megszüntetett. Sietünk e fölmentést az olvasó közönség tudomására juttatni már csak azért is, mert e büntényi vád a hazai lapok hasábjait is megjárta annak idejében, sőt mindazon lapokat, melyek eme szerencsétlen esetet közölték volt, Szentmarjai György és rokoni nevében kérjük, hogy e sorokat, illetőleg e fölmentő törvényszéki végzést sziveskedjenek felvenni és közölni.

(cs) **Alkotmányos finansz oktatás.** Egy újdonsült Székhuszár a napokban engedélyt nyert feljebb valójából — a szemléstől — hogy kimehessen egy kissé járkálni a maga szórakozási végett. El is mulatott 5 széken ugy esteli 9 óráig, a midőn egész illendőséggel haza balagott. De itt is beteljesedett a közmondás: „minden jólakásnak meg kell az árát adni.” mert a mint haza ért szegény újoncz, a felvigyázó olyan egy pár októdo pofont nyomott az illet két halovány — vagy talán — „piros orozájára, hogy testvérek között is meg ért volna nyegyet; s midőn a szabadása kereste ön védelmére a kérelhetetlen szemlést ur maga mellé vége egy hatalmas göröcs botot és két felvigyázót, utána iramodva el is fogta dicsőségesen az pisztét, és csak ekkor kezdődött meg a haddel-hadd. Vigyázt! Kardot ráncs! parancsolá ő szemlétsége az egyik felvigyázónak ő pedig ameztelen kard biztos védelme alatt oly atyai oktatást oztogattot a szabadása védelmet kereső újoncz alttalólvának: hogy az bátran előadhatná volna ha ugyan tett volna kedve hozzá? ! Potóffink azon versét: „Jaj! a hátam, jaj! a hátam oda van Szemlést bácsi kiporozta esufosan” mert aligha meg nem fekdte az atyai oktatás következményeit. A pénzügyőri laktanya szomszédságába lakó polgárok pedig ebből ezt a tanúságot merithették: hogy fiaikat no közlőnének, hanem inkább „szemléznek” neveljék. Emne furcsa kis történet hozzánk . . . . . beküldetett.

* **Feblás.** A demecseri esárdán f. hó 9-én esteli 9 órákor egy kapezabetyar benyit a koresmába, hol a koresmáros, neje, s nőcselédje fekdtek s ráfogván két pisztolyt a koresmárosékra, kérte pénzüket, mindenüket a miők van. A megrömlt védtelen emberek azonnal odaadták kuleskikat, pénzüket. A jó madár a mi kevés pénzt talált, s minden ruha-neműt, társ pedig ugyanezen idő alatt egy más áttelleni szünte minden ruha-neműt összeszedett, s szépen zaj nélkül a mint jöttek, odább áltak. A szegény koresmáros s neje, ruha nélkül, mezitláb, alig-alig, hogy egészen anyaszült meztelen nem maradt. Szomorú állapotok. S mennyi ilyesmi történik ezen inséges időben?!

* **A „Petőfi-társaság lapjának”** 7-k száma megjelent, szerkesztőségünkhöz beküldetett. Hogy mily ügyesen van szerkesztve, s mennyire léhag pótlónak mutatkozik e lap a magyar irodalom terén, elég legyen e számnak tartalmát megemlíteni: Adagio (Coppée) költemény Váradi Autaltól; A kolostor lakója elbeszélés (vége) Vértési Arnoldtól; Két ékes rajz (folytatás) Margitay Dezsőtől; Hetti szemle (Kora tavasz kora től) Balázs Sándortól; Táraza a költői igazság szolgáltatásról (vége) jeles ifjú tudósunk Torkos László Lessing után indulva ki, az aesthetikai felfogás értelmében oly szép s valódi belbecsű értekezést tett közze, mely azon nagy névhez mit a Társaság címjüel felvett méltán illik. Üdvözöljük e fiatal embert ki a Kisfaludy-társaságban alegorikus költeményével Arany, Szász, Gyulay figyelmét is felbresztette. (Megemlítiük itt e helyen, hogy Szász Károly „Van e jogosultás a babonának a költészetben” című az akadémia által 50 arany-nyal jutalmazott pályamunkájában és eszméket már fejtegetni kezdé, de Torkosra e fejtegetés semmi befolyással nem volt, s mint önálló művet lehetetlen a legnagyobb elismeréssel nem üdvözölnünk) Irodalom, figyeld (ismertetés) Képző-művészet: Tündér Ilona (festette Than

Mór ismertetés). Nemzeti színház. Vegyesek (A Petőfi melszobor, összehasonlító irodalom történeti lapok — szerkeszti Dr. Brassay Sámuel és Dr. Melszl Hugó Kolosvárt. Petőfi Sándornak az 1848 iki miniszterek és akkori orsz. gyűlés ellen heves kifakadásokat tartalmazó levele. stb.

Cseveges egyrül-másról.

Ismered-e tisztelt olvasóm, a szerelem páriát?!

Azokat, kiknek legjobb volna szív nélkül születni.

Kiknek legnagyobb bűnök az, ha szívük van . . . .

Igen, vannak emberek, kiknek nem szabad érezni, mit az isten végtelen jóssága kárpótlásul adott az embernek az elvesztett paradicsomért.

Ezen páriákat egy kérelhetetlen Kherub lángpallossa kirekeszti a boldogságból, mely a legkietlenebb pusztaságot édené várszolja.

S még is, ha megszólal benne a szív titkos hangja, ha az ismeretlen boldogság utáni vágy rést tör magának fájó kebelében, — nyomban hallatja vízhangképen gunykazaját Mefiszto sívító hangja, s vérfagyasztó kárörömmel idegrázó lelketlenséggel rámutat Danto poklának kapufeliratára: „lasciate ogni speranza.” — hagyjatok fel minden reményvel.

Erre sücs mindig felkéség. Az egész társadalom beáll Mefiszto helyettessénc, s irgalmatlan követ dob szegény páriára, a mint-hogy elég vakmerő ő is emberül érezni.

Tudjátok-e, mit tesz az, egy egész életen át végig kiülődni a sivárság mezején?

Ha van sejtelmek róla, akkor nem tagadhatok meg egy részvét-könyvet a szerelem boldogtalan páriájától. *

Minden ember már bölcsőjében hordja magában a boldogság utáni vágyat. Midőn leráznak magunkról a gyermekség porát, s látókörmünk találni kezd, növekszik boldogság utáni vágyunk is.

Dolgozunk, fáradsunk, igazunk, hogy minél teljesebb boldogságra tegyünk szert.

Am van még valami, mire még szerényebben törekszük a szerető kebel, miut az önboldogság megállapítására ez: azokat boldogítani, kiket szeretünk.

S ez állításunk főképp nőkről szól.

A nő elemben csak akkor van, ha boldogíthat. Soha sem szeret adása lenni annak, kit szerelődre méltat . . . .

A nő találékonyasága s természetből örökölt tapintata soha sem jún zavarba a helyes mód iránt, melynek alkalmazásával lekötél.

A férfi ügyetlensége gyakran tévutakon jár, s a nőnél önzőbb természetű gyakran nem is képes föllemelkedni az önszeretet niveauján. *

Annál szánalomraéltőbb e részben is a szerelem páriája. Neki se boldognak lenni, se boldogítani nem szabad, azaz, hogy tulajdonképen oly nő, kinek eszébe jutna a szerelem páriája által magát boldogíttatni. XIX-ik század felvilágosodott (!) társadalmá által kiközösítették a „tisztességes” társaságból. *

A materialistikus irány nem tudja fel-fogni a boldogságot, melyet egy szerető szív akkor érez, midőn vágyainak elérhetlen tárgyát holdognak látja.

Es ebből, egyedül ebből áll örömük a szerelem páriáinak.

Gyermek módra tudnak örülni, ha az elégedettség egy-egy mosolyát látják azon arcon, mely keblök rejtegetett bálványá.

Ne higgyék, hogy az ábránd boldogsága ismeretlen régiókban költözött. Él az prózai gondolkozású napjainkban is: a szerelem páriáinak szivében.

S e boldogságon semmi esorbát nem ejt az oltárkép, a bálvány által tanusított kö-zöny.

A buvár leszálhat a mély tenger fenekére, de kinecsit kiaknázni nem áll hatalmában Mennyi gazdagság rejlik ott a mélységben, melyet még emberi kéz nem érintett! Ennyi sőt ennél százezrosan több kincset takar a szív mélysége.

A sors kajánsága, az imádott nő szeszélye, közönye gyakran még jobban éleszti a kebel tüzét, s ha az a hosszú küzdelemben csak hamuparázs is lesz a szivből, e parázs alatt mindég megmarad egy soha ki nem alvó

szikra: a határtalan ragaszkodás egykori vágyainak tárgya iránt.

Csak egy dolog van, mely a szerelem páriáját a szellemi éj karjai közé tereli: imádottnak bologdolatlansága.

Ha a tébolydák lakói öntudatra ébrednének, ha multjokát világosan kitarthatnák előttek, megfágná a vér ereikben egy-egy szerelmi pária szenvedéseinek látásán.

Es ha csak időig volna! De ki számolhatja meg azon áldozatokat a túl-érzékeny szívnek, kiknek tengerfájdalmuk meghasonlott az élettel, s most már a sír előben pihenik sokat hányatott életük fájdalmait Szerencsétlen szerelem, egy sötét pillanattal, mely a szenvedő szellemre domszlyként nehezül, egy darabka hideg vas és sáltróm. — s készen áll az ember tragédiája.

S embertársai még azt sem mondják a reményeivel hajótörést szenvedett élettelen test mellett: „szegény!”

Ritkán csak részvétkőny a szerencsétlen öngyilkos sírjára.

„Bolond!” kiált fel a praktikus kor divat-gyermeké, ha elhalad a boldogtalan friss kanyka mellett.

S a ki miatt megrepedt e szív az... arról gondolkodik: nem fog-e petrezselymet árulni az egy hét múlva következő jogászbáln.

Mintegy pendant gyanánt: ez élet komédiája...

Hedry Bódog.

Mindenféle a hazából és a Nagyvilágból.

— Nincs meseze az idő, hogy vidéken élni nem lesz egyéb folytonos kínos bizonytalanságnál a napról-napra rémesen növekvő rablások és gyilkosságoktól való nem alaptalan félelem miatt. Legújabbán is (e hó 7-én) egy horasztó rablókiosság követteget el Bonyhádhoz egy órányira fekvő Csikó helységben. Nevezett napon reggeli 7 óra körül az egyik uraság több bérése a falu melletti esárdá előtt hajtván el, be akartak térni egy kis papramorgóra. Azonban nagy megütözökösük zárva találták az ajtókat, az ablakokat pedig ágyterítőkkel sűrűen befűggyönyözve. Mintán hosszú kopogás után sem nyitották fel az ajtót, betörték a bérések az ablakokat. Azon pillanatban a mint a szoba belsőébe tekintettek, dermesztő látvány tűnt szemükbe: a szoba közepén két hulla feküdt, nagy vértócsában. A bérések egyike rögtön a faluba futott a hatóságot értesítendő, míg a többiek az ajtót szakították fel, a szobába nyomultak, s meggyőződtek, hogy az egyik hulla a kocsmárosé, kinek kezei össze vannak kötve, s feje embertelenül szétvágalva, a másik pedig nejéé, kire alig lehetett ráismerni; egyik keze s füle le volt vágva. A szobában a rablás nyomait is észre lehetett venni, a mennyeiben ruhadarabok a fehér neműek hiányzottak. A szolgabíró és járásbíró csakhamar megjelentek a helyszínen s megtették a kellő intézkedéseket, hogy a rablókiossoknak nyomára jöjjenek. A mi azonban valószínűleg bajosan fog sikerülni, ha csak majd egyik részeg — állapotban ki nem beszél.

— Szerelemfélés miatt. A napokban Monostoron egy paraszt menyecske reggel öt óraker haza menvén egy lakadalomból, pisztolyba tett ólomgomb és szegzekkel szíven akarta magát löni; azonban rosszul talált, a töltény bal melle alatt furródott be. Életéhez kevés remény van.

— Amerikában jól csinálják a rendőrök. E rémes regényt beszélik el a newyorki lapok: A minap egy francia érkezett Newyorkba, Vernon Gusztávnak hitták s Párisból jött. Sétálni ment az utcára s kedélyesen nézegette Newyork városa szépségeit; szeme egy drabant akadt meg, a kinek e figyelem nagyon gyanusnak látszott. A drabant azonnal kéréldővonta Vernont. Vernon francziál felelt. A drabantnak a ki a francia nyelvet nemértette s nem is hitte, hogy az angol nyelven kívül más nyelvet is beszélnek, az a gyanuja támadt most, hogy Vernont félrebeszél, hogy Vernont örlit, hogy Vernont be kell kísérnie. Minél többet beszélt a francia, a drabant annál alaposabb lett gyanujában. Be is kísérite. Ott a többi okos rendőr is vizsgálat alá vette Vernont s miután

ez folytonosan francziázott, bekötérezték, Vernont a ki meg a rendőröket kezdte bolondoknak tartani, elhatározta, hogy megmenekül az ablakon s verni kezdte a rostélyt John Powre rendőr előbb kénszer zubbonyt húzott Vernontra, kit „örjögöni“ gondolt s midőn Vernont még erre is azon a „bolond nyelven“ hadonázott, kitört egy ágylátót s ezzel addig agyabugyálta az „örjögöt“, míg a lelket ki nem verte belőle. — A meggyilkolt özvegye most pört indított Newyork városa ellen, mivel az orvosi bonzeletel kétségtelenül tette, hogy a szegény áldozat teljes és ép észnél volt.

— Nagyváradon gyakran van tűz, még pedig olyan, hogy csak az isteni gondviselésnek köszönhető, hogy a város párszor már porrá nem égett. Szombaton éjjel a megyei közkórházban ütött ki a tűz, melyet az orkán szerű vihar daczára sikerült elfoltani. A vész úgy támadt, hogy a kéményt kiégették; egy gerenda azonban, mely kéménybe volt eresztve tüzet fogott s lassan emésztődött, míg a nagy vihar által korbácsolva lángra kapott.

— Egy fejedelem pazarlása. Altalános a nyomor Egyiptomban, s e nyomornak méltó párja a fényegőt államtónk, mely az alkirály nevét épen nem hízlelők kitejezésekkel hozza a nyomorgó nép millióinak ajkaira. De mit neki ő estéyeket ad, sőt még egy nagy bált is rendez. Február 1-én diszlokómát, 5-én nagy szerű hangversenyt adott, még pedig az Abdipalotában, mely árörös alatt áll. Es a mi a legfontosabb, azok kiknek esőrgy a zsebökben, tüntelőleg sietnek a pazarlásban részt venni. A legmaróbb gony, hogy míg az emberek hullanak az éhségtől mint a megfogyott verebek, addig az alkirály 80,000 frankot harácsol el az olasz opera egyetlen tánczára. E színház amugy is több mint egy milliójába kerül évenként, nem is számítva, hogy egy hájja egy negyed millió frankba kerül. A rongyos sápadt alakok — egykor az állam-papírok dus tulajdonosai, — reszketve tévelyegnek a fényesenivilagított paloták ablakai alatt, s átkot szólnak a család, vérszopó, zsarló fejedelem fejére, ki leányaitak vásárra kénszeríté, fiaikat a hadseregbe vitte s őket magukat utczai bitangokká, kodusokká tette.

— Az összes államok statisztikája. Németország 42.723.242. Ausztia-Magyarország 37.700.000. — Svájez 2.669.157. — Németföld 3.899.526. — Belgium 5.336.624. — Luxemburg 205.258. — Oroszország 71.730.980. — Svédhon 4.383.291. — Norvégia 1.801.882. Dánia 1.993.900. — Franciaország 36.102.021. — Nagy-Britannia 31.450.000. — Spanyolország 16.55.647. — Andorra 12.000. — Portugalia 4.928.881. — Olaszország 28.482.174. — Monaco 5741. — San Marino 7816. — Európai Törökország 8.500.000. Romania 5.973.000. — Szerbia 1.377.998. — Montenegro 190.000. — Görögország 1.357.804. Az egész világon van 215 város 600.000-nél több lakóval, melyek közül 29-nek 1 milliónál is több lakója van. Berlinnek van 1.945.000. lakója; — Cantonnak 1.600.000; — Londonnak 3.480.428; New-Yorknak, Breoklynnak (1875) 1.435.622; Párisnak 1.851.792.; Seangtauf, Seangowfu és Sigafunak (Chinában) egyenként 1.000.000; Bécsnek 1.001.999.

— Rablótörténet. Fehérléplomból írják e rémtörténetet: — Valami lopás történt s a gyanu Domiczian Szávára esett. Ki volt Domiczian Száva? Krucziar földműves, ki nem rég jött ide s házat vásárolt magának. Miből élt? — azt nálunk nem szokták megkérdezni. Domicziánt megidéztek a törvényészekre, de Domiczian mindig azt üzenete vissza, hogy nincs otthon. E miatt erőhatalommal akarták a multkor a bíró elé vezetni. A rendőrség megjelent Domiczian lakásán, de ott csak egy 16 éves leányt talált — és Domiczian, egyik női lakóját. A leány azt mondta a rendőrségnek, hogy atyja Domiczian Száva, Pancesován van. A rendőrség átmozgatta a házat, de nem talált semmit. Ezután a padlásra akartak menni. Már felállították a latorját, midőn kívülről zuhanás hallatszott! Kimentek s mit láttak? 2 fegyveres embert, kik a padon tartózkodtak s há tudják vala, hogy csak három rendőrel állnak szemben, aligha komolyabb dolgot nem mivelnek, minthogy világga fussanak. A két fegyveres embert betyár volt, kik közt Domiczián Szávát is felismerték. A rend-

őrség azonban megerősödvé üzőbe vette a betyárokat, kik meg-meg állva hátálóttek s futva töltötték puskájukat. A rendőrség azonban hirtelen lovat kerített s a kifáradt két betyárt, kik bizonyosan fejei az ott duló rablóbandának, luroka kerítették.

Legujabb.

— Verhovay Gyula a f. hó 15-én Czegléden végbement választás alkalmával 614 szavazattal Dobos 14 szavazata ellenében orsz. gyűlési képviselőnek megválasztott.

MIKECZ JÓZSEF

felelős szerkesztő és kiadó.

A közönség köréből

Czafolat

A „Budapesti Közlöny“ egy hirdetése nyomán — kevés kivétellel — az összes hazai lapok hasábjait bejárta azon hír, miszerint: Nyiregyháza város 300 ezer fitra becsült 2552 holdnyi ingatlan birtoka f. év mártius 10-én el fog árvereztetni. Minthogy azonban a jelzett hirdetésből — tévedésből-e vagy szándékosan rossz akarattól, nem tudjuk? — a hitelező neve és a követelési összeg teljesen kihagyatott, mely körülmény okot szolgáltatott városunk meghureoltására, — sietünk ez ügyet a következőkben megvilágítani:

Igaz, hogy Eisenberger Dávid javára Nyiregyháza város ellen az árverés f. é. márc. 10-re ki van tűzve. — de az összes követelés csupán 5133 ft és 42 kr. Ezen követelést pedig nem azért nem fizette meg a város, mintha nem lett volna rá képes, hanem azért, mert Eisenbergernek ezen követelése egészen jogtalan és alaptalan volt; s az elmarasztalás, valamint ennek folytán a zárosítás és az árverés kitűzése is egy nagy tévedésen alapul.

A város vagyonának értéke pedig nem 300,000, de körülbelül 3 millió értékűt is meghalad, ugyszintén az árverésre kitűzött ingatlan sem 2525 hold, de kétszer annyianál is több.

Mint, hogy Nyiregyháza városa a jelzett követelési összeget vagy már letette, vagy legközelebb — minden esetre az árverés előtt esonkított jogait, azonnal perujtással fogja vissza szerzeni, — így az oly nagy lármával hirdettet árverésből sem mi sem lesz!

Vége pedig felkérjük mindazon hazai lapjaink t. szerkesztőseit, kik a jelzett hiányos hivatalos hirdetemny nyomán ezen ügyet közölték, sziveskedjenek jelen czafolatunkat becses lapjukba átvenni teljes tisztelettel „Nyiregyháza“.

*) E rovat alatt közlettekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetés

Egy, a gazdaszat minden ágában kellő szakképzettséggel bíró, s jó bizonyítványokkal ellátott egyén, valamely nagyobb gazdaszatnál mint

gazda-tiszt (ispán) alkalmazást keres,

mely körülményre felhívjuk nagy birtokosaink becses figyelmét.

Bővebb felvilágosítással szolgál lapunk szerkesztősége.

6 (1—3)

Ajánlközás.

Egy magános jó erkölcsű képzett nő, kulesárnői szolgálat tételre ajánlja magát valamely tisztességes ur hához, — ki egyszerű mind elfogad minden nemű női munkákat elkészítés végett, saját varóegye lévén, azt gyorsan, jól és pontosan elkészíti.

Bővebb értesítést ad e lapok szerkesztősége.

7 1—?